

VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 77 0 P 008138 12 Rev
Banja Luka, 10.01.2014. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Rose Obradović, kao predsjednika vijeća, Violande Šubarić i Vojislava Dimitrijevića, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja S.M. iz P., ..., kojeg zastupa M.B., advokat iz P., ..., protiv tuženih RS i Opštine P., koje zastupa zastupnik po zakonu Pravobranilaštvo Republike Srpske, Sjedište zamjenika Prijedor, radi naknade štete, vrijednost spora 375.036,00 KM, odlučujući o reviziji tužitelja izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj 77 0 P 008138 11 Gž od 23.08.2012.godine, na sjednici vijeća održanoj dana 10.01.2014. godine, donio je

P R E S U D U

Revizija se odbija.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Prijedoru broj 77 0 P 008138 08 P od 15.09.2011. godine odbijen je zahtjev tužitelja kojim je zahtjevao da mu tužene na ime naknade materijalne štete solidarno isplate iznos od 375.036,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.01.1996. godine do isplate i troškovima postupka, te je obavezan tužitelj da tuženima nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 10.980,00 KM.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Banjaluci broj 77 0 P 008138 11 Gž od 23.08.2012. godine žalba tužitelja je odbijena i potvrđena prvostepena presuda.

Blagovremenom revizijom tužitelj pobija drugostepenu presudu zbog pogrešne primjene materijalnog prava, s predlogom da se revizija usvoji.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužitelja da mu tužene naknade materijalnu štetu u iznosu od 375.036,00 KM nastalu uslijed rušenja njegovih građevinskih objekata tokom ratnih dešavanja 1992. godine.

Iz činjeničnog utvrđenja prvostepenog suda i stanja spisa u ovoj parnici proizilazi: da je tužitelj, prije rata, na parcelama označenim kao k.č. broj 102 i k.č. broj 103/2, upisanim u PL. broj 855 k.o. H., imao sagrađene građevinske objekte koji su porušeni u periodu ratnih dešavanja na ovim prostorima od 1992. do 1995. godine; da iz nalaza vještaka građevinske struke Z.J., proizilazi da su se predmetne nekretnine nalazile na dva odvojena lokaliteta u mjestu H. i to prva lokacija u H.p. u ... ulici, gdje su sada ostaci u vidu betonskog temelja ranijih građevina, a druga u naseljenom mjestu H. u neposrednoj blizini škole, gdje je sada u naravi poljoprivredno zemljište bez vidljivih tragova ranijih građevina; da iz nalaza vještaka građevinske struke D.O. proizilazi da je vrijednost objekata koji su bili izgrađeni na prvoj lokaciji procijenjena na iznos od 335.243,00 KM, a na drugoj lokaciji na iznos od 39.793,00 KM i da je tužitelj za nastalu štetu saznao od komšija već prilikom njihovog rušenja u proljeće 1992, a stanje na terenu je lično vidio 1996. godine, a tužbu je podnio sudu 29.10.2008. godine.

Polazeći od takvog činjeničnog utvrđenja, prvostepeni sud je, odlučujući o prigovoru zastarjelosti potraživanja, koji su istakle tužene, zaključio da je isti osnovan, pa je na osnovu odredbe člana 376. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj 29/78, 39/85 i 57/89, te „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 17/93, 3/96 i 39/03, dalje-ZOO), odbio tužbeni zahtjev kao neosnovan.

Odlučujući o žalbi tužitelja, izjavljenoj protiv prvostepene presude, drugostepeni sud je prihvatio kao pravilna činjenična utvrđenja i pravni stav prvostepenog suda, pa je slijedom toga žalbu odbio i potvrdio prvostepenu presudu.

Osporena odluka je pravilna i zakonita iz slijedećih razloga:

U ovoj parnici zahtjev za naknadu štete se zasniva na tvrdnjama da je materijalna šteta na građevinskim objektima tužitelja nastala uslijed ratnih dešavanja i akata terora, te da su organi tuženih bili dužni da svojim postupanjem spriječe nastanak takve štete.

Odredbom člana 180. ZOO, koji je bio na snazi u vrijeme nastanka štetnog događaja tokom 1992. godine, bilo je propisano da za štetu nastalu smrću, tjelesnom povredom ili oštećenjem odnosno uništenjem imovine fizičkih lica uslijed akata nasilja ili terora, kao i prilikom javnih demonstracija i manifestacija, odgovara država čiji su organi po važećim propisima bili dužni da spriječe takvu štetu. Ova zakonska odredba brisana je članom 1. Zakona o izmjenama i dopunama ZOO („Službeni glasnik RS“, br 3/96), koji je stupio na snagu dana 06.3.1996. godine.

Pomenutom zakonskom odredbom ustanovljena je posebna odgovornost države u situacijama koje propisuje ova zakonska odredba, koja je znatno šira od njene redovne imovinsko-pravne odgovornosti, što obeštećenje lica koja su oštećena u takvim okolnostima čini jednostavnijim i sasvim izvjesnim. Ovo iz razloga što je društvo dužno da se stara o sigurnosti ljudi od nedopuštenog diranja drugih ljudi u njihov integritet, pa je zakon za teže povrede tog integriteta predvidio odgovornost društva. Smisao pravila kod te odgovornosti se sastoji u tome da, kod terorističkih akata i akata nasilja, žrtve u takvim slučajevima dobiju naknadu štete na brz i lak način. Da bi postojala odgovornost države

po članu 180. ZOO, nedopušteni postupak (akt nasilja ili terora) ne smije biti uperen lično na žrtve već na državu i njen sistem (zato sistem štiti te žrtve). Samo u takvim slučajevima bi moglo biti govora o odgovornosti tužene RS (dalje-prvotužena) za štete nastale zbog terorističkih akata, odnosno akata nasilja, pod uslovom da su ispunjene i druge zakonom propisane pretpostavke za njenu odgovornost. Iz navedenog slijedi da tužena Opština P. (dalje-drugotužena), prema odredbi člana 180. ZOO, ni u slučaju da je šteta izazvana aktom nasilja ili terorističkim aktom, ne bi bila odgovorna za naknadu takve štete koja je nastala fizičkom licu kao njihova posljedica.

U konkretnom slučaju nije ispunjen navedeni zakonski uslov jer predmetni štetni događaj nije bio uperen protiv države i njenog sistema, već protiv određenog lica tj. tužitelja, pa iz tog razloga prvotužena nema pasivnu legitimaciju u ovom sporu odnosno nije odgovorna za naknadu štete u smislu odredbe člana 180. stav 1. ZOO, a drugotužena u smislu ove zakonske odredbe ne može odgovarati za naknadu takve štete.

Odgovornost tuženih za predmetnu štetu ne postoji ni u smislu odredbe člana 17. Ustava Republike Srpske, te odredbi člana 170. i 172. ZOO, jer iz stanja spisa proizlazi da su štetu počinila nepoznata lica, za koja nije dokazano da su pripadnici VRS ili njene policije, u kom slučaju bi eventualno mogla postojati odgovornost prvotužene za postupanje njenih radnika odnosno pripadnika, ako bi ta šteta bila u vezi sa vršenjem njihove službe.

Budući da između radnji tuženih i štete pričinjene tužitelju ne postoji uzročno-posljedična veza, pravilan je stav drugostepenog suda da njegov tužbeni zahtjev u ovoj parnici nije osnovan u odnosu na obe tužene. Stoga, i kada bi se prihvatio osnovanim navod revizije da potraživanje predmetne naknade štete nije zastarjelo, nema osnova za udovoljavanje tužbenom zahtjevu tužitelja iz razloga nedostataka pasivne legitimacije tuženih, odnosno njihove odgovornosti za tu štetu. Zato je, suprotno stavu revidenta, odluka o odbijanju tužbenog zahtjeva tužitelja, donesena na temelju pravilne primjene materijalnog prava.

Pored toga, iz stanja spisa u ovoj parnici proizlazi da tužitelj tokom postupka nije tvrdio da se obraćao javnim vlastima sa ciljem da se utvrdi ko je izvršio rušenje njegovih objekata, eventualno nudeći dokaze za svoje tvrdnje, kao i da je takav njegov zahtjev od javne vlasti potpuno ignorisan, pa se i zbog toga ne može s osnovom pozivati na primjenu rokova iz odredbe člana 377. ZOO.

Imajući u vidu naprijed navedeno reviziju je valjalo kao neosnovanu odbiti i suditi kao u izreci na temelju odredbe člana 248. Zakona o parničnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik RS“, br. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13).

Predsjednik vijeća
Rosa Obradović

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić